

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен
„доктор” в СА „Д. А. Ценов” - Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Николина Грозева, катедра „Икономика”, ВСУ „Черноризец Храбър”, направление 3.8. Икономика, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанска дейност” въз основа на Заповед № 890/07.10.2020г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов” – Свищов.

Автор на дисертационния труд: Вера Тодорова Трендафилова

Тема на дисертационния труд: Концепции и модели за определяне и отчитане на дохода на предприятието

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Дисертационният труд е в обем 228 стандартни страници, 220 от които основен текст. В структурно отношение включва увод, три глави, заключение, декларация за оригиналност и библиография, набояваща 62 източника. Разработката следва класическата структура за дисертационно изследване.

В увода са дефинирани обектът и предметът на дисертационния труд. **Обект** са теориите, концепциите и моделите за доход на предприятието и в практико-приложен аспект – неговите финансови резултати. **Предмет** на изследване са постановките в различните концепции и модели за дохода и печалбата, които имат значение за тяхното прилагане в счетоводната практика.

Ясно и обосновано са дефинирани и изследователската теза на автора, целта и задачите, които разработката решава. определен е обхватът на изследването, както и ограниченията пред него. Представената в увода методология е коректно реализирана в хода на научното изследване.

Отделните части на дисертационния труд са логически обвързани в своята последователност.

В Глава първа се прецезират определенията на понятията за дефиниране на дохода в счетоводната теория и практика и подходите за извеждането им. В резултат от проведения критичен анализ на множество научни формулировки, докторантката извежда обобщена дефиниция на понятието „доход” като финансово-счетоводна категория.

Втора глава разглежда различни концепции за доход в специализираната литература. Особено внимание в дисертационния труд се отделя на изследването на връзката между дохода и капитала на предприятието. Анализирана е концептуалната счетоводна база за определяне на дохода и е извършен критичен преглед на моделите за неговото измерване, представени в специализираната академична литература.

Трета глава е посветена на емпирично изследване с анкетно проучване сред счетоводители в страната и чужбина. Конкретизира се същността на разработения от автора модел за текущо счетоводно отчитане на финансовия резултат и чрез тестване се установява неговата приложимост в практиката.

В заключение са формулирани основни изводи и резултати от проведеното научно изследване.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Темата е значима тъй като финансовите резултати представляват основен интерес за потребителите на финансовите отчети. От друга страна към момента в българската академичната литература теоретично не са достатъчно добре изследвани концептуалните основи и модели, на които се базира определянето и отчитането на дохода на предприятието. Внедряването на теоретико-приложните резултати и практико-приложните модели, които дисертационният труд предлага в това отношение, по мое мнение, биха били полезни в практиката на предприятията по принцип.

Чрез правилното формулиране на изследователските задачи в дисертацията, докторантът е постигнал изпълнението на поставената цел, а именно въз основа на научно изследване на теоретични, методологични и практически аспекти на определянето и отчитането на дохода /финансовите резултати/ да се предложат и аргументират иновативни подходи за тяхното разбиране и съответно – отчитане. Изследователската теза е аргументирано защитена. Всичко това е постигнато чрез приложението на подходящ научен инструментариум в хода на изследването.

Представеният дисертационен труд е логически издържан и научно обоснован. Стилът на изложението би могъл още да се прецезира. Дисертацията е в обем, оптимален за изискванията към подобен вид научни трудове. Цитирането е коректно.

Авторефератът достоверно отразява съдържанието на дисертационния труд. Представен е списък от 6 научни публикации по темата на дисертацията в това число една студия, две статии и два доклада.

III.Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

По моя преценка научните приноси са правилно формулирани от докторанта.

По-значимите са:

1. В теоретичен план е извършен задълбочен анализ на специфичния понятиен апарат по темата на дисертационния труд. Изяснено е съдържанието на понятия като „доход“, „нетен доход“, „финансов резултат“, „печалба“, „загуба“ и др. Вследствие на това е изведена авторова дефиниция за понятието „доход“.

Изследването на финансовите резултати в светлината на доктрината за върховенство на активите и финансовата концепция за поддържане на капитала намира израз във формулиране на определение за понятието „финансов резултат от минали години“.

2. Извършено е многоаспектно изследване на дохода на предприятието като съобразени основните концепции за доход, наложили се в специализираната литература: концепция за дохода като мотивационна сила, концепция за дохода като измерена величина и концептуалните проявления на дохода. Анализирана е връзката между дохода и капитала на предприятието.

3. Разработени са въпросите на концептуалната база за определяне на дохода в две насоки:

а) в исторически план е проследена еволюцията на счетоводните принципи. Това е направено в контекста на обществено-икономическото развитие на обществото, и на счетоводството в частност; и

б) анализирана е концептуалната база, квалифицирани и класифицирани са понятията, свързани с нея: „принцип“, „конвенция“, „доктрина“, „правило“ и пр.

4. В теоретико-приложен аспект са изследвани въпросите на моделите за определяне на дохода. Последователно са проучени и представени теоретичните основи на традиционния модел за определяне дохода на предприятието, модела на икономическия доход и модела на алтернативните мерни бази.

В приложен план чрез подходящи примери се илюстрира тяхното прилагане. Разработено е и е аргументирано предложение за счетоводно отчитане в контекста на модела за алтернативните мерни бази. Откроени са предимствата и недостатъците от използването на различните модели за определяне на дохода.

5. Въз основа на проведено емпирично изследване, имащо за цел установяване състоянието относно разбирането на професионалната счетоводна общност за

концепциите за определяне и моделите за отчитане на финансовите резултати, е предложен и аргументиран модел за счетоводно отчитане на финансовите резултати.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Въпрос: На база направеното от докторанта проучване, би ли могла тя да изрази мнение каква е основната разлика между двата фундаментални концептуални подхода за измерване и представяне на финансовите резултати във финансовите отчети, а именно по балансовия (активно-пасивен) подход и приходно-разходния подход?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Представеният дисертационен труд „Концепции и модели за определяне и отчитане на дохода на предприятието“ представлява самостоятелно, напълно завършено научно изследване и отговаря на критериите и изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане в СА „Д. А. Ценов“, поради което **изразявам своето положително становище** на докторант Вера Тодорова Трендафилова да бъде присъдена ОНС „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“.

Дата: 05.11.2020 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Николина Грозева)